

Rensugning av munhåla, svalg och näsgångar

Lokalt Barn- och ungdomskliniken Norrköping

Bakgrund

Munhåla, svalg och näsgångar rensuges för att luften ska få fri passage och för att öka välbefinnandet för barnet. Spädbarn andas till större delen via näsan och vid mycket slemproduktion blir de oroliga, trötta, orkar inte äta och saturationen kan sjunka. Äldre barn - t ex multihandikappade kan inte själva alltid hosta upp eller svälja undan om slemproduktionen är riklig och/eller seg. Hur ofta man ska suga beror på mängden slem. Samtidigt som det är viktigt att hålla luftvägarna rena kan överdriven sugning med kateter reta slemhinnan att producera mer slem.

Rensugning av luftvägarna kan upplevas stressande för barnet och därför är det viktigt att hela proceduren blir så optimal som möjligt. Man ska aldrig rensuga rutinmässigt utan efter barnets behov. Med tanke på risk för slemhinneskada eller risken att utlösa vagusreflex bör rensugning endast utföras av van personal.

Sugkatetrar av storleken 6, 8 och 10 är vanliga till barn.

Det finns även en speciell nässug till spädbarn om man endast behöver suga rent i näsan.

Tecken på att barnet behöver rensugas

Sämre syresättning, ökande kolsyreretention
Ändrat andningsmönster och högre andningsfrekvens
Barnet är oroligt
Barnet orkar inte äta
Synligt rikligt eller segt slem i mun, näsa.

Tänk på:

- Var alltid två vid rensugning, en som utför rensugningen och en som stödjer barnet.
- Observera barnet under hela proceduren.
- Om det gäller spädbarn måste man se till att barnet känner sig tryggt genom att hålla om barnet och ta upp och trösta om det är möjligt efter att rensugningen är genomförd.
- Låt barnet ligga på sidan eller håll upp huvudet under sugningen.
- Utför proceduren varsamt, noggrant och snabbt.
- **För högt sugtryck, sugning för långt ner eller under för lång tid, för grov sugkateter eller sugning utan pauser kan orsaka att barnet vagusreflex utlöses. Vagusreflexen kan orsaka kräkning, blodtrycksfall, syresbrist, bradycardi och/eller apné.**

Rensugning av näsan

Använd i första hand nässugen. Om slemproduktionen är mycket riklig och/eller det sitter mycket slem långt bak i näsgångarna används sugkateter. Utvärdera inför varje sugning vilken metod som lämpar sig bäst.

Nässugen kopplas direkt på sugslangen och sätts framför barnets näsborre så att det sluter tätt. Sug rent genom att hålla för sugreglagets hål. Vinkla nässugen uppåt-nedåt-sida-sida under sugningen för att komma åt. Sug upp lite vatten mellan varje sugning för att rengöra och förhindra att segt slem minskar effekten av sugningen.

Denna åtgärd kan även läras ut till föräldrarna eftersom nässugen inte irriterar slemhinnan eller riskerar att utlösa vagusreflex på samma sätt som sugning med kateter.

Sugning med kateter

Katetern hanteras aseptiskt.

Använd handskar. Om patienten har smittsam TBC används munskydd.

Sugkraften ska vara max 20 kPa.

Om man suger via näsan använd då en tunnare sugkateter.

Mät från nästippen till örsnibben för att få en uppfattning om hur långt katetern ska föras in.

När katetern förs in ska trycket vara okPa. För in katetern utan att hålla för sugreglagets hål.

Sug rent genom att hålla för reglagehålet och rotera katetern samtidigt som den förs ut.

Sug upp lite vatten mellan varje sugning för att rengöra och förhindra att segt slem minskar effekten av sugningen.

Sug så kort tid som möjligt, helst högst 5-10 sekunder.

Dra handsken över sugkatetern innan den kastas efter sugningen.

Spola igenom sugslangen med kranvatten.

Rensugning av munhåla och svalg

Om både näsa och munhåla ska rensugas - börja med näsan och byt kateter till munnen.

Katetern hanteras aseptiskt.

Använd handskar. Om patienten har smittsam TBC används munskydd.

Sugkraften ska vara max 20 kPa.

Mät från hakspets till käklinje för att få en uppfattning om hur långt katetern ska föras in.

När katetern förs in ska trycket vara okPa. För in katetern utan att hålla för sugreglagets hål.

Sug i munhålan, under tungan, mellan kinden och tandraden.

Sug rent genom att hålla för reglagehålet och rotera katetern samtidigt som den förs ut.

Sug upp lite vatten mellan varje sugning för att rengöra och förhindra att segt slem minskar effekten av sugningen.

Sug så kort tid som möjligt, helst högst 5-10 sekunder.

Dra handsken över sugkatetern innan den kastas efter sugningen.

Spola igenom sugslangen med kranvatten.

Utvärdera och dokumentera observationer av barnet samt antalet sugningar.